

Loppuraportti

**TIEDOSTAMISVIIKONLOPUT JA
NIITÄ TUKEVA ASIANTUNTIJAPALVELU**

Järjestöhautomo

Suomen Pakolaisapu 2014

Sisällys

1	ASiantuntijapalvelun esittely	3
1.1	Tiedottaminen ja apu rekrytoinnissa.....	3
1.2	Innostamisillat ja työpajat tiedostamisviikonloppuja järjestäville yhdistyksille.....	3
1.3	Yhdistysten tukeminen työpajojen jälkeen	4
1.4	Palautteen kerääminen	5
2	Tiedostamisviikonloppujen esittely	6
2.1	Tavoitteet	6
2.2	Toteutus.....	7
3	Yhteenvedoa	8
3.1	Haasteet ja onnistumiset.....	8
3.2	Kommentteja	10
4	Ehdotukset toiminnan jatkosta	12
4.1	ETNO tai ELY-keskus toiminnan koordinoijana.....	12
4.2	Uusi projekti toiminnan koordinoijana.....	12
5	ENGLISH SUMMARY	14
5.1	Organization Incubator's role.....	14
5.2	The Awareness-raising sessions	14
5.3	Results	15
5.4	Suggestions for further development	15

1 ASIANTUNTIJAPALVELUN ESITTELY

Suomen Pakolaisavun Järjestöhautomo valittiin tuottamaan tiedostamisviikonloppujen toteutusta tukevaa asiantuntijapalvelua Good Relations –hankkeeseen elokuussa 2013. Järjestöhautomo tarjosi vähemmistöyhdistyksille tukea tiedostamisviikonloppujen suunnitteluun ja toteutukseen liittyen ja analysoida niistä saatuja tuloksia.

Tässä raportissa esittelemme asiantuntijapalveluun kuuluneet osa-alueet sekä tiedostamisviikonloppujen toteutukseen liittyneet palautteet. Raportin lopussa kerromme näkemyksemme siitä, miten tällaista toimintaa voisi kehittää.

Järjestöhautomon asiantuntijapalveluun sisältyi tiedostamisviikonlopuista tiedottaminen, koulutustilaisuuksien toteuttaminen ja mallintaminen, yhdistysten neuvonta tiedostamisviikonloppujen suunnittelussa ja toteutuksessa, palautteiden kerääminen osallistuneilta virkamiehiltä sekä saatujen palautteiden ja tulosten arviointi. Myös toteuttavien yhdistysten rekrytointi siirtyi Järjestöhautomon toteutettavaksi, sillä alueellisten ETNOjen kautta tehty rekrytointi tuotti vain yhden kiinnostuneen toteuttajayhdistyksen.

1.1 Tiedottaminen ja apu rekrytoinnissa

Järjestöhautomo aloitti yhdistysten rekrytoinnin syyskuun alussa heti tarjouksen virallistamisen jälkeen. Eri vähemmistöjärjestöjen rekrytoinnissa käytettiin apuna sosiaalista mediaa, Järjestöhautomon omia sähköisiä jakelulistoja, yhteistyötahoja sekä henkilökohtaisia kontakteja.

Tiedostamisviikonloppujen toteuttamiseen sitoutui yhteensä 9 yhdistystä. Näistä 7 oli maahanmuuttajayhdistyksiä, yksi seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä edustava yhdistys ja yksi eri tavoin vammaisia ihmisiä edustava yhdistys.

Ajallisesti rekrytointi vaati paljon aikaa ja edellytti henkilökohtaisia yhteydenottoja yhdistystoimijoihin. Toteuttamiseen sitoutuneet yhdistykset tavoitettiin kahta yhdistystä lukuun ottamatta henkilökohtaisten yhteydenottojen kautta. Käytännössä tämä tarkoitti tiedostamisviikonlopuista tiedottamista yhdistysten puheenjohtajien/toiminnanjohtajille puhelimitse ja kutsumista mukaan toteutukseen. Sähköisen tiedottamisen, verkostojen sekä sosiaalisen median hyödyntäminen rekrytoinnissa jäi hyvin vähäiseksi.

1.2 Innostamisillat ja työpajat tiedostamisviikonloppuja järjestäville yhdistyksille

Jokaisella alueella järjestettiin innostamisilta (3h) sekä sitä seurannut työpaja (6h).

Innostamisiltoihin kutsuttiin alueittain eri vähemmistöjärjestöjen edustajia. Tapaamisten tehtävänä oli toimia yhteisenä aivoriihenä, jossa yhdistykset itse tuottivat ideoita tiedostamisviikonloppujen sisältöjen suhteen. Tavoitteena oli, että myös ne yhdistykset,

jotka eivät osallistuisi tiedostamisviikonloppujen varsinaiseen toteuttamiseen, tulivat näin kuulluksi ja osallistetuiksi prosessiin.

Illan aikana keskityttiin ideoimaan tiedostamisviikonloppujen sisältöä: mitä asioita perheet ja virkamiehet voisivat yhdessä tehdä, millaisia teemoja heidän tulisi käsitellä jne. Järjestöhautomo toimi innostamispäivien fasilitaattorina, ohjasi aivoriihen kulkua ja koosti yhdistysten tuottamat ideat yhteenvedoiksi, joita hyödynnettiin innostamispäiviä seuraavissa työpajoissa.

Seuraavan päivän työpajoissa pyrittiin hyödyntämään innostamisilloissa esille nousseita ideoita. Päivän aikana yhdistysten kanssa työstettiin valmis tarjous Sisäasiainministeriön hintatiedusteluun. Yhdistyksille tarjottiin tukea ja tietoa tiedostamisviikonloppujen suunnittelusta ja paketoinnista. Työpajoissa käytiin läpi seuraavia kokonaisuuksia: tiedostamisviikonlopun sisällön suunnittelu, budjetointi ja resurssit, markkinointi, perheiden rekrytointi ja valmennus, raportointi jne. Järjestöhautomon rooli oli toimia työpajoissa fasilitaattorina ja tukea yhdistyksiä hankkeen mukaisen sisällön tuottamiseen. Työpajat toteutettiin toiminnallisesti ja käytännönläheisesti, jotta yhdistykset pystyisivät itse jatkamaan työskentelyä tämän jälkeen mahdollisimman itsenäisesti. Osallistujat saivat koulutuksessa käytetyn materiaalin käyttöönsä tarvittaessa sekä kirjallisena että sähköisenä.

Lisäksi Järjestöhautomo loi kouluttajaoppaan (ks. liite 1) Sisäasiainministeriön hintatiedustelun sekä tarjouslomakkeen tueksi. Oppaasta löytyy yksityiskohtaiset tiedot ja ohjeet tarjouksen laatimiseen liittyen. Materiaali mahdollisti koulutuspäivien toteuttamisen samanlaisena kaikilla kolmella alueella. Jatkossa kouluttajaopas mahdollistaa vastaavien koulutusten järjestämisen ilman ulkopuolista asiantuntijapalvelua.

1.3 Yhdistysten tukeminen työpajojen jälkeen

Työpajojen yhteydessä yhdistykset valitsivat alueittain joukostaan yhden vastuuyhdistyksen, jonka tehtävänä oli hoitaa tämän alueen tiedostamisviikonloppujen tuleva rahaliikenne keskitetysti Sisäasiainministeriön sekä yhdistysten välillä. Tähän liittyi esimerkiksi tarjouspyynnön ja budjetin teko vastuuyhdistyksen nimissä, sähköisestä laskutuksesta huolehtiminen, saadun rahan koordinointi muille alueen toteuttaville yhdistyksille ja tähän liittyvä kirjanpito.

Työpajojen jälkeen yhdistykset jatkoivat työskentelyä itsenäisesti, Järjestöhautomon tuella. Yhdistysten vastuulla oli rekrytoida sekä jäsenistöstään tiedostamisviikonloppuja toteuttavat perheet. Lisäksi heidän tuli markkinoida tiedostamisviikonloppuaan ja löytää toiminnasta kiinnostunut osallistuja (virkamies/alan opiskelija). Kukin yhdistys perehdytti sekä perheet että osallistujat siihen, mistä tiedostamisviikonlopussa on kyse, pyysi heiltä kuvausluvat ja osallistujalistat ja selvittivät vakuutuksiin liittyvät asiat. Tiedostamisviikonlopun jälkeen yhdistykset keräsivät palautteen perheiltä ja laativat raportti tiedostamisviikonlopun

toteutuksesta. Aikataulullisesti tämä kaikki toteutui nopeasti, sillä ensimmäiset koulutukset järjestettiin 27. - 28.9.2013 ja raporttien tuli olla valmiit 31.12.2013 mennessä.

Järjestöhautomo oli säännöllisesti yhteydessä yhdistyksiin toteutusvaiheen aikana sekä puhelimitse, sähköpostitse, sosiaalista mediaa hyödyntäen sekä henkilökohtaisin tapaamisin. Eniten yhdistykset kaipasivat tukea toteutukseen liittyvissä hallinnollisissa asioissa kuten sähköisessä laskutuksessa, ennakkoperintärekisteriin liittymisessä, kirjanpidollisissa asioissa.

1.4 Palautteen kerääminen

Järjestöhautomo keräsi palautteet yhdistyksiltä järjestetyistä koulutuksista ja tiedostamisviikonloppuihin osallistuneilta virkamiehiltä. Yhdistykset hoitivat itse palautteen keräämisen tiedostamisviikonloppujen isäntäperheiltä.

Järjestöhautomon kouluttajat keräsivät palautteen innostamisilloista ja työpajoista erillisellä lomakkeella. Lisäksi näissä koulutustilaisuuksissa yhdistyksiltä saatu suullinen palaute kirjattiin ylös. Koulutuksista otettiin myös valokuvia.

Järjestöhautomo keräsi palautteen tiedostamisviikonloppuihin osallistuneilta henkilöiltä puhelimitse. Palautekeskustelussa kysyttiin seuraavia asioita:

1. Onko tiedostamisviikonlopuille tarvetta? Tulisiko konseptia laajentaa tai monipuolistaa? Kuka tai mikä taho/i ihmiset/i ihmisryhmä mielestäsi parhaiten voisi toteuttaa tällaista toimintaa?
2. Mitä opit? Miten tapahtuma mielestäsi edisti hyviä suhteita? Jos tapahtuma ei edistänyt hyviä suhteita, perustele lyhyesti miksi ei.
3. Mikä onnistui? Mitä tulisi jatkossa kehittää? Muuttuiko käsityksesi tiedostamisviikonlopuista osallistumisesi aikana? Miksi ja miten?
4. Vapaa sana: kerro vapaasti tiedostamisviikonlopun aikana syntyneistä ajatuksista.

Osallistujien työpaikoillaan pitämistä infotilaisuuksista saatu palaute jäi vähäiseksi aikataulullisten ongelmien vuoksi. Muutama osallistuja kertoi puhelinkeskusteluissa vieneensä saamiaan kokemuksia eteenpäin viikkopalaverissa ja työkavereiden kanssa käydyissä keskusteluissa. Infotilaisuuksien suunnittelusta ja sisällöstä keskusteltiin kuitenkin osallistujien kanssa palautekeskustelun yhteydessä ja heille tarjottiin valmista runkoa oman esityksen rakentamisen tueksi.

1. Good Relations -hankkeen ja tiedostamisviikonloppujen esittely (tausta, tavoitteet ja käytännön toteutus)

2. Keitä tapahtuman aikana tavattiin, mitä tapahtuman aikana tehtiin ja millaisella aikataululla?
3. Vapaa sana: omia tuntemuksia perspektiivillä ennen-aikana-jälkeen tapahtuman (positiivisia ja negatiivisia, haasteita ja kehitettäviä asioita)
4. Miksi tällaista toimintaa tulisi jatkaa? Miten tällainen toiminta voisi hyödyntää taustaorganisaatiota työssä? Mitä se työssä voisi kehittää/antaa lisää?
5. Osallistujan omat opit vapaasti kuvailtuna: muuttiko tämä työn tai muun elämän näkemysten suhteen mitenkään asioita? Kenelle ja miksi osallistumista voisi suositella?

2 TIEDOSTAMISVIIKONLOPPUJEN ESITTELY

Tätä raporttia laadittaessa yksi yhdistys ei ollut vielä toteuttanut tiedostamisviikonloppuaan, joten heidän tulevia tuloksiaan ei ole tässä yhteydessä huomioitu. Tiedostamisviikonloppujen toteutukseen osallistuivat seuraavat yhdistykset: Kontulan somalialaiset ry, Suomi uutena kotimaana ry, Ariana ry, Keski-Suomen monikulttuuristen yhdistysten liitto WARI ry, Kynnys ry, Pirkanmaan SETA ry, Turun seudun eestiläisten ja inkeriläisten maahanmuuttajien yhdistys ry ja Daisy Ladies ry.

2.1 Tavoitteet

Tiedostamisviikonloppujen tehtävänä oli edistää hyviä suhteita eri vähemmistöjen sekä kantaväestön edustajien välillä. Kyseessä oli yksi kolmesta Good Relations –hankkeessa pilotoiduista menetelmästä. Eri vähemmistöyhdistyksille myönnettiin rahoitusta, jonka avulla he kutsuivat eri alojen ammattilaisia tutustumaan vähemmistöperheiden arkeen heidän kotiinsa. Tavoitteena oli

- lisätä osallistujien tietoa syrjinnästä, rasismista, muukalaisvihasta jne.
- tarjota eri alojen ammattilaisille/opiskelijoille ja eri vähemmistöjä edustaville yhdistyksille mahdollisuus luontevaan, myönteiseen vuorovaikutukseen ja kokemusten vaihtoon
- testata/mallintaa uutta menetelmää hyvien suhteiden edistämiseksi
- antaa eri alojen ammattilaisille työkaluja työpaikalla/oppilaitoksissa tapahtuvaan vertaisoppimiseen ja valmentaa heitä jakamaan saamiaan kokemuksia omien kollegoidensa kanssa työpaikan/oppilaitoksen palaverissa ym. sisäisissä tilaisuuksissa.

2.2 Toteutus

Tiedostamisviikonloppuihin osallistui yhteensä 9 viranomaista. He edustivat seuraavia ammattiryhmiä: suojelupoliisi (2), psykologi (1), terveydenhoitaja (1), kansanedustaja (2), poliisiammattikorkeakoulun opettaja (1), opiskelija (1), maahanmuuttajapalveluiden erityisasiantuntija (1). Joillekin vierailuille osallistui myös näiden virkamiesten lapsia.

”Isäntäperheitä” oli yhteensä 9 ja he edustivat seuraavia vähemmistöjä: maahanmuuttajat, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt ja vammaiset. Maahanmuuttajaperheissä oli henkilöitä seuraavista etnisistä ryhmistä: somalit, kurdit, afgaanit, tansanialaiset, virolaiset, gambialaiset, kamerunilaiset ja inkerinsuomalaiset.

Tiedostamisviikonloput kestivät muutamasta tunnista noin yhteen päivään. Niissä keskityttiin seuraaviin teemoihin:

- maahanmuuttajien asema Suomessa
- maahanmuuttajaperheen arki, elämä ja oma kulttuuri Suomessa
- ruokakulttuuriin tutustuminen
- ulkomaisen opiskelijan sosiaaliturva Suomessa
- peruspalvelut Suomessa
- omankielisen neuvonnan tärkeys
- islaminusko ja vierailu moskeijaan
- rasmin tilanne Suomessa
- maahanmuuttajan kohtaaminen työpaikalla
- lasten kasvatus monikulttuurisessa perheessä
- yhteisöllisyys maahanmuuttajaperheessä
- vertaistuen tarve kotoutumisessa
- avustajan rooli vammaisen arjessa
- seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuoli-identiteetin sekä vammaisuuden kokemukset yksilötasolla
- vähemmistö- ja vammaissanaston haasteet
- asenteellinen esteettömyys
- moniperustainen syrjintä

Ennen tiedostamisviikonloppuja yhdistykset rekrytoivat jäsenistöstään isäntäperheen ja lisäksi osallistumisesta kiinnostuneen virkamiehen. Näiden henkilöiden kesken yhdistykset järjestivät yhteisen perehdytystapaamisen, jossa käytiin läpi tiedostamisviikonloppuun liittyvät käytännön asiat, kuten valokuvausluvat, vakuutusasiat, osallistujalistat ym. järjestelyt. Varsinaiset tiedostamisviikonloput (nimestään poiketen) kestivät muutamasta tunnista päivään. Suurimmassa osassa niistä virkamies kutsuttiin isäntäperheen kotiin, jossa aikaa vietettiin yhdessä ruokaillen sekä yllämainituista teemoista keskustellen.

Tiedostamisviikonloppujen jälkeen virkamiesten tehtävänä oli kertoa kokemuksistaan omassa taustaorganisaatiossaan.

Yksi Helsingissä järjestetyistä tiedostamisviikonlopuista sai julkisuutta myös mediassa:

28.11.13 Helsingin Sanomat teki jutun Ariana ry:n luona vierailleesta Timo Soinista:

<http://www.hs.fi/kotimaa/Vieras+ei+ole+vieras+illallisen+j%C3%A4lkeen/a1385578628288>

Juttuun kuuluu pieni videopätkäkin (HS, s.A20):

<http://www.hs.fi/videot/Timo+Soini+illastaa+afgaaniperheen+luona+Tapanilassa++katso+juhlaillallisen+tapahtumat/v1305753426027>.

3 YHTEENVETOA

3.1 Haasteet ja onnistumiset

Rekrytointi

Rekrytoinnin haasteena oli toteutukseen liittynyt nopea aikataulu. Yhdistyksillä, jotka toimivat täysin vapaaehtoisvoimin tai joilla on vain vähän palkattua henkilökuntaa, ei ollut resursseja sitoutua tällaiseen toimintaan vain alle kuukauden varoajalla. Muutenkin yhdistykset pyrkivät noudattamaan toimintasuunnitelmaansa ja tällaiseen ylimääräiseen toimintoon sitoutuminen vaatii aikaa myös yhdistyksen sisällä, jotta esimerkiksi hallitus ehtii käsitellä asiaa. Jonkin verran saimme peruutuksia yhdistyksiltä, jotka olivat alustavasti olleet kiinnostuneita tämän tyyppisestä toiminnasta, mm. yhdistysten sisäisten rekrytointiongelmien vuoksi. Yksi kattoliitto ilmoitti, ettei lähtenyt mukaan, koska heillä ei ollut hankkeen toteuttamispaikkakunnilla aktiivisia jäsenjärjestöjä.

Yhdessä yhdistyksessä oli juuri vaihtunut henkilökuntaa, eivätkä sen vuoksi voineet osallistua vaikka olivat kiinnostuneita. Samalta yhdistykseltä tuli palaute, että toteutuspaikkakunnat olivat heidän kannaltaan huonot, koska näissä paikoissa ei ollut jäsenjärjestöjä. Haaste oli myös se, että osallistuvien yhdistysten piti etsiä perhe toteuttajaksi kun toteutus olisi haluttu järjestää yhdistysvetoisesti,

Alueellisten ETNOjen kautta löytyi vain yksi yhdistys. Suurin syy tähän lienee se, että rekrytointi vaati henkilökohtaista kontaktointia. Jatkossa yksi ratkaisu voisi olla yhteydenotto hyvissä ajoin suoraan mm. valtakunnallisten vähemmistöjärjestöjen kattoliittoihin ja etsiä tätä kautta kumppaneita, esim. SETA, Kynnys, Suomen Romanifoorumi, Moniheli.

Henkilökohtaisen rekrytoinnin hyvä puoli oli se, että kaikki toimintaan mukaan lähteneet yhdistykset sitoutuivat toimintaan loppuun asti. Rekrytointia helpotti myös Järjestöhautomon laajat kontaktit maahanmuuttajajärjestöihin. Helsingissä ja Turussa rekrytointi tapahtui kokonaisuudessaan jo olemassa olevien kontaktien kautta ja Helsingissä mukaan tulevat yhdistykset kutsuttiin suoraan mukaan.

Tuki ja koulutukset

Järjestöhautomon antama tuki ja koulutukset koettiin pääsääntöisesti erinomaisiksi. Erityisesti koulutukset saivat kiitosta innostavasta ilmapiiristään. Myös yhteydenpito alueellisesti sosiaalisen median avulla sai hyvää palautetta (ryhmäpuhelut Skypellä, suljetut Facebook- ja Yammer-ryhmät).

” Järjestöhautomon koulutus tiedostamisviikonlopuista oli hyvä ja hyödyllinen. Facebook-ryhmä oli hyvä, koska sen kautta oli helppo olla yhteydessä ja vaihtaa tietoja. Skype-kokoukset olivat myös erittäin hyvä ajatus, koska näin säästettiin aikaa ja rahaa. Kenenkään ei tarvinnut matkustaa mihinkään. ” (toteuttajayhdistys)

Eniten tukea tarvittiin laskutukseen ja yhdistysten kirjanpitoon liittyvissä asioissa. Myös suunnitteluvaiheessa Järjestöhautomo oli yhdistysten apuna perheiden ja osallistujien perehdyttämiseen liittyvissä kysymyksissä. Suurin osa tuesta toteutettiin puhelimitse tai sähköpostitse, mutta esimerkiksi Pirkanmaan ja Keski-Suomen alueella yhdistykset kokoontuivat prosessin aikana kaksi kertaa yhteen miettimään tiedostamisviikonloppujen toteutuksen kannalta ajankohtaisia asioita.

Yhdistysten palaute ja kehittämisehdotukset

Toteutuksen suurin haaste yhdistysten kannalta oli prosessin byrokraattisuus. Tiedostamisviikonloppujen suunnittelu ja toteutus vaativat paljon hallinnollista työtä eikä annettu budjetti riittänyt korvaamaan kaikkia tehtyjä työtunteja. Kuitenkin, pienellä budjetilla osa yhdistyksistä toteutti jopa 2 tapaamista. Sähköinen laskutus oli pääsääntöisesti täysin vapaaehtoisvoimin toimiville yhdistyksille liian monimutkainen ja rahojen saaminen kahdessa erässä (50 % takautuvasti raporteja vastaan) teki toteutuksesta ja aikataulussa pysymisestä haastavaa.

Yhdistyksien antamassa palautteessa toivottiin, että tieto tällaisesta toiminnasta tavoittaisi jatkossa yhdistykset aikaisemmin, jo yhdistyksen tulevan vuoden toimintasuunnitelmaa ja talousarviota laadittaessa. Näin tapaamisten suunnittelu ja toteutus voitaisiin huomioida ajoissa. Aikataulua pidettiin liian kiireisenä. Järjestelyille toivottiin enemmän aikaa.

Yhdistykset toivoivat jatkoa ja rahoitusta tämän tyyppiselle toiminnalle. Aihe koettiin tärkeäksi ja mielenkiintoiseksi. Toimintamallin kokemuksellisuus ja ihmisten kohtaaminen henkilökohtaisella tasolla nähtiin tehokkaaksi tavaksi välittää tietoa vähemmistöjen arjesta. Yhdistysten omissa raporteissa ehdotettiin, että tiedostamisviikonloppuja voitaisiin järjestää jatkossa 1-2 kertaa vuodessa. Niihin voitaisiin kutsua myös erityisesti vähemmistöihin kielteisesti suhtautuvia henkilöitä. Yhdistykset toivoivat myös vastavuoroisuutta: olisi hienoa, jos myös isäntäperheillä olisi mahdollisuus vierailta virkamiesten kotona tai vaikka työpaikalla. Tiedostamisviikonloppujen toivottiin jatkossa tavoittavan lisää ihmisiä, tapaamisia voisi olla esimerkiksi 2/yhdistys. Näin sama virkamies voisi vierailta kahdessa vähemmistöperheessä ja vertailla näin saamiaan kokemuksiaan keskenään. Myös vähemmistöön kuuluvan virkamiehen osallistumista tiedostamisviikonloppuun pidettiin mielenkiintoisena.

Lisäksi yhdistysten välinen alueellinen yhteistyö koettiin mielekkääksi, esim. Pirkanmaan ja Keski-Suomen alueella yhdistykset mieltivät prosessin aikana jo mahdollista jatkoa yhteistyölleen eri muodoissa. Yhdistykset saivat tapahtumista positiivista palautetta sekä osallistujilta että omalta jäsenistöltään.

Osallistujien palaute ja kehittämisehdotukset

Osallistujat kokivat tiedostamisviikonloput kiinnostaviksi ja tarpeellisiksi. Moni oli positiivisesti yllätynyt tapaamisten rennosta, vapautuneesta ilmapiiristä ja isäntäperheiden vieraanvaraisuudesta. Vain yksi osallistuja kaipasi tapaamisille selkeämpiä tavoitteita ja runkoa, jonka mukaan päivä etenisi. Kaikki osallistujat suosittelisivat oman kokemuksensa perusteella tiedostamisviikonloppuja myös muille. Palautteissaan osallistujat toivat esille, että tarvetta tällaiselle toiminnalle on erityisesti suurilla paikkakunnilla. Toiminnan toivottiin jatkossa laajenevan maantieteellisesti, mahdollisesti jopa valtakunnalliseksi. Toteuttajina voisivat osallistujien mielestä toimia paikalliset toimijat. Myös kansalaisjärjestöjen ja viranomaisten yhteistyötä tiedostamisviikonloppujen toteuttamisessa kannatettiin. Tiedostamisviikonloppujen arvioitiin hyödyntävän erityisesti sellaisia henkilöitä, jotka eivät ole kohdanneet vähemmistöjen edustajia.

Päivän mittaista tiedostamisviikonloppua pidettiin ajallisesti toimivimpana konseptina, sillä useamman päivän kestävä tapaaminen järjestäminen virkamiehen vapaa-ajalla pidettiin hankalana. Ehdotettiin, että tapaamiset voisivat jatkossa olla myös toistuvia ja että useampi osallistuja voisi vieraila samassa perheessä yhtä aikaa. Osa osallistujista ehdotti, että toimintaa kehitettäisiin jatkossa vastavuoroiseen suuntaan ja koki että myös vähemmistöjen edustajilla on varmasti tarvetta saada kokemuseräistä tietoa ns. kantaväestöstä.

Osallistujat kokivat saaneensa heterogeenisemmän kuvan julkisuudessa varsin homogeenisesti esiintyvistä vähemmistöryhmästä. Muutamassa vierailussa olivat myös vieraiden lapset ja puoliso mukana ja sitä pidettiin hyvänä. Oppi näkemään asioita uudesta näkökulmasta, tapaaminen laajensi omaa osaamista. Ennakkoluulojen kerrottiin vähentyneen molemmin puolin. Tämän kaltaista henkilökohtainen kohtaamista, jonka aikana löydetään molempia osapuolia yhdistäviä tekijöitä, pidettiin toimivana alkuna hyvien suhteiden luomiselle.

3.2 Kommentteja

Osallistuja 1, poliisi:

” Vierailu ajoi hyvin tarkoituksensa. Loppujen loppuksi onnistuminen on itsestä kiinni. Eli järjestäjän taholta ei mielestäni tarvitsekaan muuta kuin hommata vierailupaikka, loppu menee omalla painollaan.”

” Työssäni näen yleensä sellaisia vähemmistöryhmien edustajia, joilla menee syystä tai toisesta huonosti. Näin ollen halusin nähdä toisenlaista meininkiä. Halusin myös opettaa lapsiani kohtaamaan erilaisia ihmisiä. ”

” Mielestäni kyseisessä kodissa oli hyvä meininki ja kaikki paikalla olleet henkilöt olivat asiallisia ja fiksuja. Keskustelimme asioista hyvässä hengessä ja ennakkoluulot vähenivät uskoakseni molemmin puolin.”

” Ennakkoluulot vähenivät ja lapsillekin vierailu teki hyvää. Olin kuvitellut Suomessa asuvien olevan homogeenisempi ryhmä kuin se todellisuudessa on. Valtaväestöstä eniten erottava tekijä lienee uskonto [...] Paikalla olleet miehet olivat huumorintajuisia ja avoimia, heidän kanssa oli hauska heittää läppää.”

Osallistuja 2, poliisi:

” [...] minusta tuntuu, että sitä, kuka näitä vierailuja voisi toteuttaa, ei kannata liikaa rajoittaa sillä siten kokemuksistakin tulee monipuolisempia ja ehkä ns. aidompia.”

Osallistuja3 , kansanedustaja:

” [...] mielestäni vierailu oli todella mukava ja ainakin omasta mielestäni erittäin onnistunut. Vastavuoroisesti toivon, että olisin ainakin omalta osaltani antanut perheelle rennon ja helposti lähestyttävän kuvan suomalaisesta -”

Osallistuja2 , poliisi:

” Vaimoni ensimmäinen kommentti lähdettyämme oli, että hassua miten tervetullut olo oli heti alkuun, aivan kuin olisi vanhan ystävän luo tullut. Vierailu sujui juuri siten kuin olin odottanut. Yllätyin ainoastaan kun tajusin miten paljon kello oli kun olimme lähdössä, aika kului nopeasti.”

” Oli todella ilo päästä osallistumaan.”

Osallistuja 3, kansanedustaja:

” Kaikki menestyksekkäs kanssakäyminen edellyttää henkilökohtaista kontaktia, joka tässä nyt kyettiin saavuttamaan.”

Eräs toteuttajayhdistys:

” Tänään sain vieraaltamme kirjeen, missä hän kertoi, että hän sai paljon uutta tietoa ja oli yllätynyt perheen vieraanvaraisuudesta. Samoin hän lupasi kutsua meidät vierailulle Eduskuntaan ja varata aikaa keskusteluun maahanmuuttajien aiheesta. En osasi siitä projektista enempää toivoa.”

4 EHDOTUKSET TOIMINNAN JATKOSTA

Toiminnan jatkon kannalta keskeisiä ratkaistavia asioita ovat:

- rahoitus (kuka rahoittaa jatkossa, miten yhdistyksille saatu budjetti saadaan kattamaan tehdyt työtunnit)
- aikataulut
- koordinoiva vastuutaho
- byrokratian vähentäminen (mm. rahaliikenteeseen sekä hakuprosessiin liittyen)

4.1 ETNO tai ELY-keskus toiminnan koordinoijana

Toiminnan koordinaatio voisi siirtyä Sisäasiainministeriöltä alueellisille ETNOille/ELYkeskuksille. Tällöin alueelliset ETNOt myöntäisivät rahaa tiedostamisviikonlopputoimintaan avustusmuotoisesti. Hakijoina voisivat olla kaikki alueen vähemmistöjärjestöt, näistä alueellinen ETNO valitsisi hakemusten perusteella parhaimmat toteuttajat. Kilpailutuksen sijaan tällainen hakuprosessi keventäisi toteuttamiseen liittyvää hallintoa ja poistaisi vastuuyhdistyksen roolin. Rahaliikenne sekä raportointi voisi kulkea suoraan alueellisen ETNO:n sekä yksittäisten toteuttajayhdistysten välillä, kukin yhdistys vastaisi omasta toiminnastaan.

Jo luodun kouluttajamateriaalin perusteella alueellisten ETNOjen aktiivit voisivat toimia myös innostamisiltojen sekä työpajojen fasilitaattoreina. Materiaali on helposti muokattavissa sellaiseen muotoon, joka tukee avustustyyppisen toiminnan hakuprosessia. Alueelliselta ETNOlta koordinoivan vastuutahon rooli vaatisi aktiivista yhteydenpitoa, tukea ja ohjausta toteuttaviin yhdistyksiin ja laajoja kontakteja myös muihin kuin maahanmuuttajia edustaviin vähemmistöyhdistyksiin/neuvottelukuntiin. Se, onko alueellisilla ETNOilla tai ELY-keskuksilla mahdollisuutta osoittaa tarvittavia resursseja tällaiseen toimintaan, jää ratkaistavaksi.

Jatkossa vastaavan toiminnanrahoittaminen Euroopan unionin ohjelmasta Fundamental Rights and Citizenship ei todennäköisesti ole mahdollista. Tämä tarkoittaa sitä, että rahoitusvaihtoehdoiksi jää joko ministeriöltä saatu tuki (esim. Sisäasiainministeriön avustusvaihtoehdot, Opetus- ja kulttuuriministeriön rasismien vastaisen työn avustukset), RAYlta haettu projektiavustus tai eri säätiöiden rahoitukset. Rahoituksen haku edellyttäisi joka tapauksessa tämän pilotoinnin pohjalta valmistellun uuden projektin käynnistämistä, jonka koordinaatiosta vastaisi uusi vastuutaho.

4.2 Uusi projekti toiminnan koordinoijana

Konsepti voi toimia myös yhtenä erikseen rahoitettavan toimintamuotona syrjinnän ja rasismien vastaisen työn tukena. Hankerahoitusta voisi kuka tahansa hakea eri rahoittajilta (RAY, Opetusministeriö jne.). Toimintakonsepti voisi tukea yhdistyksen

vapaaehtoistoimintaa ja antaa valmiita toimintamalleja rahoittavalle yhdistykselle sekä osallistuville yhdistys- ja yksityistoimijoille. Suomen Pakolaisavussa mietitään parhaillaan tämän kaltaisen toiminnan toteuttamista jatkossa hieman muunnellusti.

5 ENGLISH SUMMARY

5.1 Organization Incubator's role

Finnish Refugee Council's Organization Incubator was selected to provide counselling related to awareness-raising sessions in Good Relations project in August 2013. This included informing and recruiting minority associations of the concept of awareness weekends, providing these associations training, modelling the training for further use, counselling the associations on planning and executing the sessions, collecting feedback from both the associations and participants as well as analyzing the gathered results.

The training consisted of two parts: 1) inspiring meeting (3 hours) and 2) a work-shop (6 hours). The inspiring meeting focused on introducing the concept of awareness-raising sessions and brain storming the contents of the future sessions held by associations. These meetings were open for all minority associations to give everybody a chance to get involved. The workshops (on the following day after the inspiring meetings) were held for those associations that were ready to commit to the planning and action of the awareness-raising sessions. The workshops were planned around the invitation for tenders, sent by the Ministry of Internal Affairs.

5.2 The Awareness-raising sessions

Awareness-raising sessions was one the three methods tested in Good Relations project. The purpose was to provide interactive sessions for various professionals and students to give them opportunity to personally acquaint themselves with the everyday life of minorities. The aim was to raise the participants' awareness of discrimination, racism and xenophobia, faced by many minorities. At the same time, the participants were provided with the opportunity for positive interaction and exchange of experiences with different minorities. In Finland different minority associations planned awareness-raising days where they invited professionals to spend a day at home of a minority family.

The minority associations taking part in the awareness-raising sessions included altogether 9 different associations: 1 representing people with sexual orientation, gender identity and gender expression, 1 representing disabled and 8 associations representing immigrants. The different ethnic minorities represented by the host-families included Afghans, Somalis, Tanzanians, Estonians, Kurds, Gambians, Cameroonians and returnees from Ingria (Inkerinmaa).

9 professionals participated the awareness-raising sessions: 1 psychologist, 1 public health nurse, 1 student, 2 Members of Parliament, 1 teacher from the Police Academy, 2 security police officers and 1 expert in immigrant services. Few professionals also included their

children to the sessions. The awareness-raising sessions lasted approximately from a few hours to a day. The themes discussed during the sessions included for example:

- the status of immigrants in Finland
- the everyday life and culture of an immigrant family living in Finland
- the social security of a foreign student living in Finland
- health and social services in Finland
- state of racism in Finland
- the importance of multi-lingual information and guidance services
- accessibility in terms of attitudes
- challenges in minority terms
- individual experiences in sexual orientation, gender identity and disabilities

5.3 Results

The professionals found the awareness weekends to be very interesting and necessary. Many of them were surprised about the relaxed atmosphere and the hospitality of the host families. All professionals would recommend the experience to others. In the future they suggested these awareness-raising sessions to be organized nationwide, especially in all the major cities. In their opinion it would be beneficial that local associations would act as organizers together with the authorities. Some suggested that the sessions could be reciprocal or that the sessions could be held repeatedly.

The professionals pointed out that they because of the awareness-raising sessions they have managed to form a more heterogeneous view on the minorities. They reported on starting to see things from another perspective and broadening their expertise. Also they thought that the sessions decreased prejudice on both sides. Encountering on a personal level and finding mutual factors was seen as a good start for creating good relations.

The minority associations involved in organizing the awareness-raising sessions also found them to be an interesting and important activity and expressed their wish to continue them in the future with the support of a future funding.

5.4 Suggestions for further development

The essential matters to be solved in the future:

- continuation and development of the funding
- timing
- the coordinating party
- decreasing bureaucracy

Based on the feedback gathered from the associations, it is highly important to decrease the amount of bureaucracy involved in planning and executing this kind of action in the future.

Instead of tendering, it would be much easier for the associations to apply for financial support as a grant and for each association to be responsible only for their own work.

Since it is highly unlikely to continue funding this concept from the European Union's Programme of Fundamental Rights and Citizenship, it leaves us with little options: funding from the Ministry of Internal Affairs, Ministry of Education and Culture, RAY (Finland's Slot Machine Association) or private foundations. New funding would require planning a new project based on the results gathered in Good Relations.

The party responsible for coordinating the awareness-raising sessions in the future could be the Advisory Board of Ethnic Relations or perhaps a national NGO. The coordinating party should possess wide contacts to minority associations and have resources to provide active support and counselling for the associations. Finnish Refugee Council is currently thinking about continuing the concept with some modifications.